

NHỮNG VẤN ĐỀ CHÍNH TRỊ NỔI BẬT Ở TRUNG QUỐC NĂM 2010 VÀ DỰ BÁO NĂM 2011

TH.S ĐẶNG THUY HÀ

TH.S BÙI THU HIỀN

Viện Nghiên cứu Trung Quốc

Sau khi nhanh chóng vượt qua cuộc khủng hoảng tài chính quốc tế, năm 2010, Trung Quốc chính thức chiếm ngôi vị của Nhật Bản, vươn lên trở thành nền kinh tế thứ 2 trên thế giới. Trong năm qua, mặc dù có rất nhiều các yếu tố bất lợi như: lạm phát do giá lương thực và dầu mỏ tăng cao, tình hình hạn hán kéo dài, những bất ổn trong khu vực và trên thế giới... Song Trung Quốc cũng luôn giữ vững ổn định chính trị, tăng trưởng kinh tế, đảm bảo an sinh xã hội.

1. Tình hình chính trị Trung Quốc năm 2010

Có thể nói, trong những năm gần đây, bên cạnh việc tổ chức thành công các sự kiện lớn như: Olympic Bắc Kinh (2008) hay Lễ Kỷ niệm 60 năm thành lập nước (2009), Trung Quốc đã xảy ra hai sự kiện lớn, ít nhiều gây mất ổn định chính trị xã hội Trung Quốc, thu hút sự quan tâm của dư luận thế giới đó là: Cuộc bạo loạn nổ ra ở Tây Tạng (2008) và Tân Cương (2009).

Nếu xét trên bình diện như vậy thì năm 2010 được đánh giá là năm thành công của Trung Quốc trong việc duy trì ổn định chính trị, bởi lẽ năm qua, mặc dù tổ chức hai sự kiện quốc tế lớn là Hội chợ Quốc tế Thượng Hải (World Expo) và Đại hội Thể thao Châu Á (ASIAN 16), song Trung Quốc không xảy ra một cuộc bạo loạn với quy mô lớn nào. Mặc dù vậy, các mâu thuẫn xã hội ở Trung Quốc vẫn đang hết sức phức tạp, chỉ cần có dịp thuận lợi là dễ dàng bùng phát thành một cuộc biểu tình lôi kéo hàng ngàn, thậm chí hàng vạn quần chúng tham dự. Điều này được chứng minh qua hàng loạt các vụ biểu tình tập thể diễn ra trong năm qua. Hay gần đây nhất là sự hưởng ứng đối với cuộc “cách mạng hoa Nhài” đang diễn ra tại các quốc gia Bắc Phi bằng những hành động diễn ra ở Bắc Kinh và Thượng Hải. Điều đó cho thấy tình hình chính trị ở Trung Quốc năm qua mặc dù được đánh giá là ổn định, nhưng các nhân tố bất ổn đến từ trong và ngoài nước vẫn luôn tiềm ẩn.

Năm 2010 là năm cuối cùng trong thực hiện Quy hoạch 5 năm lần thứ 11 ở Trung Quốc, về cơ bản, tình hình chính trị ở Trung Quốc có những nét nổi bật sau:

Ổn định chính trị tiếp tục được duy trì trong bối cảnh nhiều thách thức

Năm 2010, thế giới đã chứng kiến nhiều thảm họa thiên tai lớn trong lịch sử như: trận động đất tại Haiti, lũ lụt tại Pakistan và các quốc gia khác ở châu Á trong đó có Trung Quốc, Việt Nam, Mexico, Venezuela, hay cháy rừng tồi tệ ở Nga và bão tuyết xảy ra ở khắp các quốc gia châu Âu. Bên cạnh các thảm họa thiên nhiên, Trung Quốc cũng như các quốc gia khác trên thế giới trong năm qua đã chứng kiến sự leo thang của giá lương thực, giá dầu mỏ và các mặt hàng thiết yếu khác. Điều này đã khiến cho chỉ số giá tiêu dùng của Trung Quốc năm 2010 đã vượt qua mức dự kiến 3,0% lên mức 3,3%, đặc biệt tháng 11-2010, chỉ số này của Trung Quốc đã đạt ngưỡng cao nhất trong 28 tháng qua là 5.1%. Sự leo thang của giá lương thực và giá cả các mặt hàng thiết yếu đã ảnh hưởng rất lớn tới cuộc sống của nhiều người dân Trung Quốc, đặc biệt là người dân có mức thu nhập trung bình và thấp ở nông thôn và thành thị. Trong bối cảnh đó, Đảng và Chính phủ Trung Quốc đã đặt nhiệm vụ trọng tâm bảo đảm an sinh xã hội bên cạnh nhiệm vụ giữ vững đà tăng trưởng kinh tế.

Năm 2010, Luật Bảo hiểm xã hội Trung Quốc được thông qua với diện phủ khắp cả nước ở hình thức bảo hiểm y tế và bảo hiểm dưỡng lão. Điều này đã góp phần giải quyết khó khăn cho người dân, đặc biệt là

đối tượng đã hết tuổi lao động, thu nhập thấp ở các vùng kinh tế còn gặp nhiều khó khăn. Trong năm qua, Chính phủ đã hỗ trợ từ ngân sách nhà nước 200 NDT/người cho bảo hiểm y tế, nâng mức chi trả của bảo hiểm y tế lên 70%. Năm qua, các vấn đề như: *giải quyết vấn đề an sinh xã hội, phân phối thu nhập, giải quyết việc làm... được coi là cơ sở quan trọng góp phần tích cực vào việc giữ vững ổn định chính trị.* Với việc tổ chức thành công hai sự kiện lớn là Hội chợ triển lãm Quốc tế tổ chức tại Thượng Hải, kéo dài từ tháng 5 tới tháng 10 và Thế vận hội châu Á lần thứ 16 tại Quảng Châu, vai trò và vị thế của Trung Quốc tiếp tục được khẳng định trên trường quốc tế và khu vực.

Tuy nhiên, bên cạnh bối cảnh lớn ổn định chính trị tiếp tục được duy trì ở Trung Quốc mặc dù chịu nhiều tác động của tình hình trong nước hay thế giới thì trong năm qua, vấn đề dân chủ ở Trung Quốc lại đang thu hút sự quan tâm của nhiều quốc gia trên thế giới. Ví dụ như việc giải Nobel Hoà Bình được trao cho ông Lưu Hiểu Ba - một nhà hoạt động dân chủ bất đồng chính kiến với Chính phủ đã nêu ở trên cũng cho thấy phần nào phản ứng của thế giới về vấn đề dân chủ hiện nay tại Trung Quốc. Đây sẽ là thách thức của Trung Quốc trong mục tiêu tiếp tục đi sâu cải cách thể chế chính trị tương lai.

Mâu thuẫn xã hội vẫn tiếp tục gia tăng

Cùng với tốc độ tăng trưởng kinh tế kéo dài trong nhiều năm qua, những vấn đề xã hội của Trung Quốc cũng tiếp tục tăng lên, trở thành những rào cản cho quá trình cải

cách. Mặc dù đời sống của người dân được cải thiện rõ rệt, song những bất ổn trong lòng xã hội vẫn tiếp tục nảy sinh và tích tụ, rất dễ dẫn đến những vụ việc mang tính tập thể nghiêm trọng. Theo GS LiMingJiang- Singapore trong buổi nói chuyện tại Viện Nghiên cứu Trung Quốc thì Trung Quốc trong những năm gần đây bình quân mỗi năm xảy ra khoảng gần 8000 vụ biểu tình mang tính tập thể và số lượng năm sau luôn cao hơn năm trước. Ông cho biết, theo số liệu trên thì một ngày ở Trung Quốc diễn ra hơn 20 vụ biểu tình ở khắp các quận huyện trên cả nước. Hầu hết các vụ biểu tình mang tính tập thể ở Trung Quốc diễn ra trong những năm gần đây chủ yếu liên quan tới vấn đề đất đai, môi trường, đụng độ giữa người dân với chính quyền như: cuộc biểu tình của người dân khu Cao Tân, trấn Thông An thành phố Tô Châu. Hay một vụ việc khác xảy ra tại trấn Cảng Khâu huyện Hưu Thuỷ thành phố Cửu Giang tỉnh Giang Tây. Hay cuộc đụng độ diễn ra tại Liên Giới huyện Uy Viễn thành phố Nội Giang, tỉnh Tứ Xuyên. Bên cạnh các cuộc biểu tình mang tính tập thể liên quan tới vấn đề đất đai hoặc đụng độ giữa người dân và chính quyền, thì còn có các cuộc biểu tình liên quan tới môi trường ở các địa phương Trung Quốc, tiêu biểu như cuộc biểu tình tại huyện Tịnh Tây thành phố Bách Sắc tỉnh Quảng Tây. Trong cuộc biểu tình, người dân đã dùng bom tự chế để tấn công nhân viên nhà máy nhôm đã gây ô nhiễm môi trường tại địa phương. Cảnh sát quân sự và lực lượng đặc biệt đã được huy động để giải tán đám đông. Như vậy, có thể thấy rằng, trong năm qua, mâu thuẫn xã hội ở Trung Quốc không những

không suy giảm mà vẫn liên tục tăng lên, chỉ cần có một nguyên nhân rất nhỏ cũng dễ dẫn tới một cuộc biểu tình mang quy mô lớn, với mức độ bạo lực ngày càng gia tăng. Điều này phản ánh một thực tế, đó là sự mất lòng tin của người dân đối với chính quyền sở tại.

Những vụ biểu tình mang tính tập thể trong năm qua đã cho thấy vấn đề xã hội ở Trung Quốc vẫn là một trong những vấn đề nổi cộm. Sự bất ổn về xã hội sẽ dẫn đến những bất ổn về chính trị. Mặc dù không có những vụ bạo loạn sắc tộc quy mô lớn như Tây Tạng hay Tân Cương, song bất ổn xã hội vẫn diễn ra ở Trung Quốc với diễn biến ngày càng phức tạp. Chính phủ Trung Quốc cũng đã nhận thức được nguồn gốc sâu xa của sự gia tăng các vụ biểu tình mang tính tập thể trong thời gian gần đây có liên quan tới sự phát triển mạnh mẽ của mạng Internet. Với các động thái tiếp tục tăng cường kiểm soát chặt chẽ mạng Internet, Chính phủ Trung Quốc cũng đã ngăn chặn thành công những ảnh hưởng từ cuộc “cách mạng hoa Nhài” diễn ra ở các quốc gia Bắc Phi trong thời gian gần đây. Điều đó cũng cho thấy khả năng ứng phó với những bất ổn khu vực và trên thế giới của nhà cầm quyền Trung Quốc. Bên cạnh đó, chính phủ Trung Quốc cũng tiếp tục đi sâu cải cách các vấn đề liên quan trực tiếp tới dân sinh như: tăng cường bảo đảm xã hội, phân phối thu nhập, kiểm soát chỉ số giá tiêu dùng, giá bất động sản...Tuy nhiên, cũng vẫn còn rất nhiều ý kiến của các chuyên gia khác nhau cho rằng, chính trị Trung Quốc đang đứng trước những đòi hỏi phải tiếp tục đi sâu cải cách hơn nữa mới có thể thích ứng được với những đòi hỏi của người dân.

Cải cách thể chế chính trị trở thành vấn đề cấp thiết

Trong năm qua, vấn đề cải cách thể chế chính trị luôn là mối quan tâm của các nhà lãnh đạo Trung Quốc. Thủ tướng Ôn Gia Bảo trong trả lời phỏng vấn kênh truyền hình NHK của Nhật Bản ngày 1 tháng 6 đã cho biết: “Khái quát quá trình cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc trên 4 phương diện chính: *Thứ nhất* là xây dựng dân chủ XHCN, bảo đảm quyền bầu cử, quyền được biết, quyền tham dự, quyền giám sát của người dân. *Thứ hai*, hoàn thiện pháp chế XHCN, xây dựng nhà nước pháp trị. *Thứ ba*, thực hiện chính nghĩa, công bằng xã hội. *Thứ tư* là thực hiện quyền tự do và phát triển toàn diện của con người⁽¹⁾. Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc Ngô Bang Quốc trong Báo cáo công tác năm 2010 đọc tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khóa 11 ngày 10 tháng 3 năm 2011 đã khẳng định: “Trung Quốc đã hình thành hệ thống pháp luật XHCN đặc sắc Trung Quốc”, tạo nên tảng quan trọng cho việc xây dựng nhà nước pháp trị.

Trong năm qua, cải cách chế độ bầu cử trong Đảng chính thức được khởi động, tạo điểm sáng trong cải cách thể chế chính trị ở nước này. Ví dụ: Tỉnh Tứ Xuyên đã thông qua phương thức cạnh tranh bầu cử để chọn Bí thư huyện ủy. Thành phố Nam Kinh cũng đã thông qua phương thức “công khai ứng cử và trực tiếp bầu chọn” để bầu ra Bí thư và Phó Bí thư đảng ủy ở một số cơ quan. Mặc dù hình thức bầu cử này mới chỉ giới hạn ở cấp huyện và mới được thí điểm áp dụng ở một số địa phương trong cả nước Trung Quốc, song nó cũng

đã đem lại những tín hiệu tốt trong cải cách thể chế bầu cử ở Trung Quốc.

Ngày 11-7-2010, Ủy ban Kiểm tra Kỷ luật Trung ương, Ban Tổ chức cán bộ Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã ban hành văn bản “*Ý kiến về việc triển khai công tác thí điểm vận hành quyền lực huyện ủy công khai, minh bạch*”, triển khai toàn diện trên toàn quốc dựa vào kinh nghiệm của ba địa phương⁽²⁾ đã thực hiện thí điểm tháng 3-2009. Như vậy, công khai công tác huyện ủy không còn ở diện thí điểm nữa. Công tác bầu cử trực tiếp vốn chỉ áp dụng trong chế độ bầu cử cơ sở trong Đảng đã ngày càng được các cấp coi trọng, phạm vi áp dụng ngày càng mở rộng. Ví dụ, năm 2010, 806 tổ chức đảng thôn ở thành phố Nam Kinh đã thực hiện bầu cử trực tiếp. Giáo sư Cao Tân Dân (Ban Xây dựng Đảng, Trường Đảng Trung ương) cho rằng, kinh nghiệm của Nam Kinh là một “tấm gương đáng noi theo”⁽³⁾.

Năm 2010, đan xen giữa các chương trình thí điểm của cải cách thể chế chính trị Trung Quốc, là những chương trình tổng kết phân tích kinh nghiệm và tiếp tục phát triển ở giai đoạn cao hơn và các chương trình mở rộng phạm vi áp dụng kinh nghiệm thành công ra cả nước. “Cải cách thể chế chính trị Trung Quốc không thể một bước mà thành, sách lược cải cách thể chế chính trị thực hiện thí điểm trước hết là do tình hình Trung Quốc quyết định, phù hợp với khả năng thực hiện của Trung Quốc, là phương thức cải cách thể chế chính trị đặc sắc Trung Quốc”⁽⁴⁾. Hội nghị Trung ương 5 khóa XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc nhấn mạnh, thúc đẩy tích cực, ổn thỏa cải cách thể chế chính trị. Theo các chuyên gia Trung Quốc, “tích cực” có nghĩa là kiên trì, không dừng bước;

“ổn thỏa” có nghĩa là cải cách được tiến hành theo kiểu tiệm tiến, cho dù là triển khai từ “điểm” tới “diện”, hay từ “dưới” lên “trên” đều không thể tách rời xuất phát điểm ban đầu.

Thủ tướng Ôn Gia Bảo trong chuyến thăm Thâm Quyển lần thứ 8, nhân chuẩn bị lễ Kỷ niệm 30 năm thành lập Đặc khu kinh tế đã khẳng định: “Thâm Quyển không những cần tiếp tục cải cách thể chế kinh tế mà còn cần phải tiếp tục cải cách thể chế chính trị, nếu không có bảo đảm của cải cách thể chế chính trị sẽ đánh mất thành quả của cải cách kinh tế, sẽ không thể thực hiện được mục tiêu hiện đại hoá”⁽⁵⁾. Ông cho rằng, cần phải bảo đảm quyền dân chủ và lợi ích hợp pháp của người dân, cần động viên và có các hình thức phù hợp với pháp luật để người dân có thể tham gia vào quá trình quản lý các vấn đề kinh tế, chính trị, xã hội của chính quyền. Về mặt thể chế, cần phải giải quyết vấn đề quyền lực quá tập trung cũng như vấn đề quản lý quá lỏng lẻo, tạo điều kiện để người dân có thể đánh giá và giám sát chính phủ, kiên quyết trừng trị những hành vi tham ô, hủ bại. Bên cạnh đó, cần phải xây dựng một xã hội công bằng chính nghĩa, đặc biệt là bảo đảm tư pháp công bằng, coi trọng việc bảo hộ và giúp đỡ những tầng lớp yếu thế trong xã hội, đem lại cho người dân cảm giác an toàn và lòng tin vào sự phát triển của đất nước. Ông đã khẳng định: “Trì trệ và thoái lui không những sẽ khiến cho Thâm Quyển đánh mất thành tựu của 30 cải cách mà còn đánh mất đi cơ hội phát triển quý báu. Lấy danh nghĩa xây dựng CNXH đặc sắc Trung Quốc mà đi ngược lại ý chí của nhân dân, cuối cùng sẽ dẫn tới con đường chết”⁽⁶⁾.

Bên cạnh những tín hiệu cải cách từ người lãnh đạo cơ quan hành pháp, Hội

ngị Trung ương 5 khóa XVII cũng đã phát đi những tín hiệu cho thấy nhu cầu đi sâu cải cách thể chế chính trị đang trở nên hết sức cấp thiết. Báo cáo đã chỉ rõ: “Nước Trung Quốc mới đã thành lập hơn 60 năm, chúng ta phải đi con đường như thế nào đã có đáp án rõ ràng từ trước. Con đường đó là sự tổng hợp những tìm tòi gian khổ của nhiều thế hệ, tích lũy kinh nghiệm lịch sử mấy trăm năm của Trung Quốc, thuận theo trào lưu thời đại và nguyện vọng của nhân dân. Kiên trì phương hướng chính trị rõ ràng, tích cực thúc đẩy cải cách thể chế chính trị, cần phải kiên trì sự lãnh đạo của Đảng, cần phải kiên trì chế độ XHCN. Cần kiên trì đi con đường của chính mình, quyết không sao chép mô hình chính trị của phương Tây thực hiện đa đảng thay nhau cầm quyền, tam quyền phân lập”⁽⁷⁾. Quan điểm này tiếp tục được Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khóa 11 Ngô Bang Quốc khẳng định tại Báo cáo Công tác năm 2010: “Xuất phát từ tình hình của Trung Quốc, chúng ta quyết không thực hiện chế độ đa đảng thay nhau cầm quyền, không thực hiện sự chỉ đạo đa nguyên tư tưởng, không thực hiện “tam quyền phân lập” và chế độ “lưỡng viện”, không thực hiện chế độ liên bang và tư hữu hoá”⁽⁸⁾.

Mặc dù tín hiệu cải cách thể chế chính trị đã được phát đi từ các nhà lãnh đạo của Trung Quốc, song rất nhiều học giả hoài nghi khả năng thực hiện cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc. Giáo sư Thương Đức Văn ở Học viện Kinh tế Đại học Bắc Kinh trong trả lời phỏng vấn của BBC đã cho rằng: Nhìn từ lịch sử các kỳ Đại hội Đảng Cộng sản Trung Quốc thì cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc đã bắt đầu được đưa ra từ “Tổng công trình sư của cải

cách mở cửa” Đặng Tiểu Bình. Nhưng khi công cuộc cải cách thể chế chính trị chưa thực hiện được bao lâu thì Trung Quốc gặp phải sự kiện Thiên An Môn năm 1989. Báo cáo Chính trị Đại hội XIII Đảng Cộng sản Trung Quốc có đề cập tới cải cách thể chế chính trị, song từ Đại hội XIV và XV chỉ còn một số nội dung đề cập tới cải cách thể chế chính trị. Tuy nhiên, từ Đại hội XVI, cải cách thể chế chính trị không còn được đề cập trong báo cáo nữa. Theo tác giả, sở dĩ có hiện tượng này là do ở Trung Quốc đã hình thành tập đoàn lợi ích quan chức chính phủ, và lo sợ mất ổn định từ các nhà lãnh đạo. Tác giả cũng chỉ ra dẫn chứng, trong lịch sử Trung Quốc, các nhà cải cách thường không có những kết cục tốt đẹp, từ thời xa xưa như Thương Ưởng hay thời hiện đại như Triệu Tử Dương, Hồ Diệu Bang. Ông cũng cho rằng, trên thực tế, lịch sử Đảng Cộng sản Trung Quốc là một bộ lịch sử mà thành tựu cũng như sai lầm luôn đan xen, rốt cuộc chỗ nào là thành tựu, chỗ nào là sai lầm cho đến nay vẫn còn hết sức mơ hồ. Từ đó ông đưa ra kết luận: “Cải cách chính trị ở Trung Quốc, nếu như không cải cách thì mâu thuẫn sẽ ngày càng lớn, mức độ khó khăn sẽ ngày càng lớn. Nếu như cải cách, sẽ phải đối mặt với những mạo hiểm nghiêm trọng trên nhiều mặt. Đó chính là khó khăn của cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc”⁽⁹⁾. Bên cạnh đó, những trở ngại về tư tưởng dẫn tới việc thiếu động lực, thiếu niềm tin, là nhân tố quan trọng nhất cản trở cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc hiện nay.

Hoàn thành mục tiêu xây dựng hệ thống pháp luật XHCN

Báo cáo tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11, Ủy ban

Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11 Ngô Bang Quốc đã chính thức tuyên bố: “Hệ thống pháp luật XHCN đặc sắc Trung Quốc đã hình thành”, hoàn thành mục tiêu đề ra tại Đại hội XV Đảng Cộng sản Trung Quốc. Việc hình thành hệ thống pháp luật XHCN đặc sắc Trung Quốc có ý nghĩa quan trọng trong bối cảnh Trung Quốc tiếp tục đi sâu cải cách thể chế chính trị, hướng tới xây dựng nhà nước pháp trị XHCN. Trên cơ sở Hiến pháp và pháp luật cơ bản, Trung Quốc hiện có 7 ngành luật với hệ thống văn bản pháp luật tương đối đầy đủ đó là: Ngành luật Thương mại Dân sự, Luật Hành chính, Luật Kinh tế, Luật Xã hội, Luật Hình sự, Luật Trình tự tố tụng và phi tố tụng. Theo số liệu thống kê mới nhất, Trung Quốc hiện có 229 luật (đang có hiệu lực), 600 văn bản pháp quy hành chính và hơn 7000 văn bản pháp quy mang tính địa phương. Chủ tịch Ngô Bang Quốc trong Báo cáo tình hình công tác năm 2010 của Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc đã chỉ ra 5 kinh nghiệm cơ bản trong công tác lập pháp: *Thứ nhất*, kiên trì sự lãnh đạo của Đảng. “Mọi văn bản pháp luật, pháp quy của chúng ta đều được ban hành dưới sự lãnh đạo của Đảng, mọi văn bản pháp luật pháp quy được ban hành đều phải có lợi cho việc tăng cường và cải thiện sự lãnh đạo của Đảng”⁽¹⁰⁾. Ngoài ra các kinh nghiệm khác gồm có: kiên trì sự chỉ đạo của lý luận XHCN đặc sắc Trung Quốc, kiên trì xuất phát từ tình hình thực tế trong nước và quốc tế, kiên trì lấy dân làm gốc, lập pháp vì dân, kiên trì thống nhất pháp chế XHCN. Nhiều học giả đã cho rằng, việc hình thành hệ thống pháp luật đã giúp cho Trung Quốc bước sang con đường chính trị dân chủ XHCN đặc

sắc Trung Quốc với hạt nhân là sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân làm chủ, “3 thống nhất trong 1” của nhà nước pháp trị. Các học giả cũng cho rằng, đây chính là sự khác biệt của mô hình thể chế chính trị ở Trung Quốc so với các quốc gia phương Tây nhấn mạnh “tam quyền phân lập”. Tuy nhiên, Trung Quốc cần có nhiều thời gian hơn để chứng minh tính ưu việt của mô hình mình đã lựa chọn bằng cách xây dựng thành công nhà nước pháp trị dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Cải cách cơ cấu Chính phủ: “Chế độ siêu bộ” có tiến triển song chưa có đột phá thực chất

Xét về góc độ chính trị, cải cách thể chế quản lý hành chính là một trong những nội dung quan trọng của cải cách thể chế chính trị. Mục đích của cải cách cơ cấu Chính phủ là nhằm làm hài hòa mối quan hệ giữa Đảng và Chính phủ, thúc đẩy công khai công tác của Chính phủ, xây dựng thể chế quyết sách dân chủ khoa học.

Năm 2008, Hội nghị lần thứ nhất Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc lần thứ 11 thông qua “Phương án cải cách cơ cấu Quốc vụ viện”. Từ đó, Trung Quốc bước vào một đợt cải cách cơ cấu Chính phủ mới với nội dung chính là “chế độ siêu bộ”.

Mục tiêu của chế độ siêu bộ là chuyển đổi chức năng của chính phủ. Tuy nhiên, ba năm qua, việc thực hiện “chế độ siêu bộ” chưa có những đột phá mang tính thực chất. Là kết quả của cải cách chế độ siêu bộ song đến nay, 5 bộ được hình thành từ năm 2008 vẫn phải đối mặt với vấn đề không đủ quyền lực. Chẳng hạn, Bộ Công nghiệp và Thông tin được giao tiếp nhận quản lý ngành chế tạo ô tô, song không có quyền hạn xét duyệt đầu tư khiến cho Bộ

này rơi vào tình trạng “có người nhưng không có súng”. Không chỉ có Bộ Công nghiệp và Thông tin mà các bộ ngành khác như Bộ Năng lượng, Bộ Xây dựng nhà ở cũng rơi vào tình trạng tương tự. Một trong những mục tiêu của cải cách chế độ siêu bộ là đáp ứng yêu cầu của xã hội, cung cấp cho xã hội dịch vụ lớn hơn, quản lý lớn hơn nhưng hiện nay việc chuyển đổi chức năng Chính phủ vẫn chưa được thực hiện triệt để. Theo cách ví von của các học giả Trung Quốc thì “xe lớn” đã có nhưng kéo chiếc xe đó lại là một con “ngựa nhỏ”⁽¹¹⁾.

Chức năng chồng chéo, có lợi thì tranh giành, không có lợi thì trốn tránh, nhiều đầu mối quản lý v.v... là những vấn đề đã cũ song đến nay vẫn còn nguyên tính thời sự. Những nhân tố này tạo thành trở ngại mang tính thể chế gây ảnh hưởng đến hiệu quả của quản lý hành chính. Các lĩnh vực như xây dựng thành thị nông thôn, tài nguyên môi trường, giao thông vận tải, thực phẩm thuốc men đều gặp phải tình trạng này.

Bên cạnh đó, thực hiện chế độ siêu bộ tốt cho việc ưu hóa kết cấu tổ chức song cũng có thể dẫn đến tình trạng phân công quá kỹ, cơ cấu mở rộng. Làm thế nào để việc thực hiện chế độ siêu bộ không chỉ đơn giản là “một cộng một bằng hai”, là vấn đề Trung Quốc phải tiếp tục tìm tòi trong thời gian tới.

Công tác phòng chống tham nhũng có nhiều tiến triển mới

Công tác đấu tranh phòng chống tham nhũng của Đảng và Chính phủ Trung Quốc trong năm qua đã có bước khởi sắc:

Một là, chú trọng hơn đến tính nghiêm minh và khả thi của chế độ. Năm 2010,

Trung Quốc đã ban hành một số văn kiện quan trọng nhằm chế độ hóa công tác chống tham nhũng. Ngày 18-1-2010, Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc ban hành văn kiện *“Một số quy tắc về vấn đề liêm khiết của đảng viên, cán bộ lãnh đạo Đảng Cộng sản Trung Quốc”*. Trong đó có chương “Quy phạm hành vi cấm quyền liêm khiết”, quy định 8 “điều cấm” trong quản lý của cán bộ lãnh đạo, và 52 hành vi “không được phép” đối với cán bộ, đảng viên. Điều này thể hiện sự đột phá mang tính giai đoạn của công tác phòng chống tham nhũng của Trung Quốc trong năm 2010. Tiếp đó, bắt đầu từ tháng 5-2010, cán bộ lãnh đạo phải thực hiện chế độ báo cáo sự việc liên quan đến cá nhân như kê khai nhà ở, đầu tư, nghề nghiệp của vợ (chồng), con cái. So với chế độ báo cáo trước đây, phạm vi của lần báo cáo này rộng hơn, gần tiếp cận đến chế độ báo cáo tài sản của quan chức. Đây có thể coi là một khâu quan trọng trong quá trình chống tham nhũng của Trung Quốc. Quy định về việc thực thi trách nhiệm xây dựng đảng phong liêm chính đã phân chia trách nhiệm, không chỉ truy cứu trách nhiệm tập thể mà còn truy cứu trách nhiệm của lãnh đạo chủ chốt, lãnh đạo chịu trách nhiệm được phân công, ban lãnh đạo tham gia vào việc đưa ra quyết sách và những cán bộ đảm nhận những trọng trách quan trọng khác v.v... Có thể nói, chế độ phòng chống tham nhũng ở Trung Quốc hiện đang nỗ lực “làm đến tận cùng” ,

Hai là, chú trọng đến việc xây dựng và hoàn chỉnh kiến trúc thượng tầng của thể chế, chế độ. Tháng 3-2010, Trung Quốc đã liên tiếp ban hành 4 văn kiện liên quan đến công tác tuyển chọn và bổ nhiệm cán

bộ, tạo thành hệ thống tuyển chọn, bổ nhiệm, giám sát cán bộ có hiệu quả, đó là, trước khi có việc phải báo cáo, sau khi xong việc phải đánh giá, xa rời trách nhiệm phải kiểm tra, vi phạm quy định tắc trách phải truy cứu.

Ba là, chú trọng hơn đến phòng ngừa, nâng cao hiệu quả của chế độ. Cũng trong tháng 5, Trung Quốc ban hành “Quy định tạm thời về việc tăng cường quản lý đối với viên chức nhà nước có vợ/chồng, con cái đã ở nước ngoài”, trong đó quy định việc quản lý thị thực cũng như xét duyệt việc đi nước ngoài hay tình hình người thân, dùng hộ chiếu công vụ để đi việc riêng, giấy thông hành đến Hồng Kông, Ma Cao, Đài Loan v.v... Văn kiện này đã góp phần củng cố thành lũy chống tham nhũng, chặn đứng “chân sau” của các quan lại tham nhũng muốn trốn ra nước ngoài. Đồng thời, Trung Quốc còn ký kết hợp tác tư pháp quốc tế với hơn 100 nước. Riêng về vấn đề dẫn độ và trục xuất tình nghi phạm tội tham nhũng, Trung Quốc đã ký kết hiệp ước dẫn độ song phương với 35 nước. Việc này đã hạn chế một cách có hiệu quả kiểu tham nhũng này.

Bên cạnh đó, sự ra đời của “Sách trắng về tham nhũng” cùng với hàng loạt các Sách xanh về xã hội, pháp trị... cho thấy những nỗ lực của chính phủ Trung Quốc trong vấn đề tuyên chiến với vấn nạn tham nhũng.

Năm 2010, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao đã xem xét truy tố 37.532 người, khởi tố 50.775 người, tăng 4.6% và 19.5% so với cùng kỳ năm trước. Trong đó, tội phạm tham ô, hối lộ là 10.533 vụ, tội phạm chức vụ là 8584 vụ⁽¹²⁾. Có thể kể đến một số vụ việc tiêu biểu như:

Tháng 5-2010, Tòa án phúc thẩm thành phố Bắc Kinh đã xét xử Hoàng Quang Dự - nguyên Chủ tịch hội đồng quản trị điện tử Quốc Mỹ - 14 năm tù vì phạm tội liên quan đến kinh tế, hối lộ v.v... Đây là lần đầu tiên Trung Quốc xét xử người đưa hối lộ, cho thấy quyết tâm trừng trị tội phạm hối lộ của Trung Quốc, đưa công tác phòng chống tham nhũng của Trung Quốc lên một giai đoạn mới.

Ngày 10-9-2010, tại huyện Nghi Hoàng, thành phố Phủ Châu tỉnh Giang Tây đã xảy ra một vụ tự thiêu dẫn đến 1 người chết, 2 người bị thương nặng. Những người có liên quan đã bị điều tra xử lý. Tiếp đó, ngày 13-11, thị ủy thành phố Thái Nguyên đã xử lý những người có liên quan đến việc giải phóng mặt bằng một cách kiên quyết hơn. Không chỉ có một loạt cán bộ lãnh đạo bị cách chức, phía công an còn bắt đi 12 người tình nghi.

Cục kiểm toán lần đầu tiên công bố kết quả kiểm toán thu chi tài chính doanh nghiệp. 6 doanh nghiệp Trung ương bao gồm, Công ty tập đoàn hàng không Trung Quốc, công ty tập đoàn hàng không Phương Nam Trung Quốc, Công ty tập đoàn hàng không Phương Đông Trung Quốc, Công ty tập đoàn Hoa Điện Trung Quốc, Công ty trách nhiệm hữu hạn tập đoàn Thần Hoa, Công ty trách nhiệm hữu hạn tập đoàn Hoa Nhuận đã bị điều tra không ít vấn đề liên quan đến thu chi tài chính năm 2008. Kết quả, 37 người bị xử lý, trong đó cán bộ cấp Sở, Cục là 33 người.

Tháng 9-2010, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao và Đại học Nhân dân Trung Quốc đã kết hợp mở lớp “Thạc sỹ chống tham nhũng”. “Thạc sỹ chống tham nhũng đã nhận được sự đồng tình của dư luận Trung Quốc. Có người cho rằng đây là sáng tạo

mới, là sự tiến bộ trong việc chống tham nhũng. Có thể nói, sự xuất hiện của “Thạc sỹ chống tham nhũng” thể hiện phương hướng bồi dưỡng người điều tra tội phạm ở tầng lớp cao, cho thấy việc điều tra tội phạm có chức vụ ở Trung Quốc đang đi vào chiều sâu.

Theo số liệu điều tra của Cục Thống kê Nhà nước, năm 2010, tỷ lệ hài lòng của quần chúng nhân dân đối với thành tích của công tác phòng chống tham nhũng, xây dựng liêm khiết đã tăng lên 70,6%, tỷ lệ người cho rằng hiện tượng tiêu cực được khắc phục ở những mức độ khác nhau đã lên đến 83,8%⁽¹³⁾.

Tuy nhiên, vấn đề tham nhũng đang ngày càng phức tạp hơn, hành vi tham nhũng cũng trở nên tinh vi hơn và có một số đặc điểm mới. Đó là: Tội phạm tham nhũng dưới hình thức mới phức tạp hơn, tinh vi hơn. Hiện tượng tham nhũng đang “vươn tay” sang lĩnh vực chính trị, thể hiện ở chỗ khi hoạch định chính sách “Bộ ngành hóa lợi ích quốc gia, cá nhân hóa lợi ích Bộ ngành” hoặc vì lợi ích của một nhóm người mà cản trở, sai lệch chính sách của Đảng và Nhà nước. Con số tham nhũng vẫn rất lớn. Hầu hết những kẻ tham nhũng bị lôi ra ánh sáng không chỉ mới tham nhũng ngày một ngày hai mà là cả một quá trình lâu dài; hiện tượng tham nhũng ở một số lĩnh vực vẫn lan tràn. Chẳng hạn, tham nhũng trong ngành giáo dục, nhất là bậc đại học vẫn rất cao; tham nhũng tập trung ở một số ngành như bất động sản.

Chính vì vậy, công tác phòng chống tham nhũng của Trung Quốc hiện nay vẫn cần giải quyết tốt một số mối quan hệ sau: Một là, quan hệ giữa phòng chống tham nhũng với công tác của Đảng và Nhà nước.

Hai là, giải quyết quan hệ giữa trừng trị và ngăn ngừa. *Ba là*, giải quyết quan hệ giữa kế thừa và sáng tạo. *Bốn là*, giải quyết quan hệ giữa công tác hiện tại và nhiệm vụ lâu dài. Hiện tại, Trung Quốc cần tạo ra những tiến triển và đột phá mới trong công tác phòng chống tham nhũng để người dân có thể cảm nhận được hiệu quả của công tác này, tránh tình trạng người dân cho rằng tham nhũng ở Trung Quốc “càng chống càng nhiều” hay “giơ cao đánh khẽ”. Đồng thời, cũng cần nắm bắt đặc điểm và quy luật của công tác phòng chống tham nhũng để xây dựng cơ chế làm việc có hiệu quả lâu dài, giải quyết những mâu thuẫn ở tầng thứ sâu trong quá trình phòng chống tham nhũng.

Hoàn tất công tác nhân sự, chuẩn bị cho Quy hoạch 5 năm lần thứ 12

Hội nghị Trung ương 5 Khoá XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc diễn ra vào tháng 10 năm 2010 đã chính thức bầu ông Tập Cận Bình làm Phó Chủ tịch Quân uỷ Trung ương. Nhiều học giả nước ngoài đánh giá đây sẽ là một trong những ứng viên kế cận trong hàng ngũ thế hệ lãnh đạo tiếp theo của Trung Quốc. Bên cạnh công tác nhân sự, hội nghị cũng đã thông qua “Kiến nghị của Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc về việc soạn thảo Quy hoạch 5 năm lần thứ 12 về phát triển kinh tế xã hội”. Kiến nghị đã thống nhất nguyên tắc “Kiên trì sự lãnh đạo của Đảng, nhân dân làm chủ, thống nhất quản lý nhà nước theo pháp luật, phát triển chính trị dân chủ XHCN, xây dựng nhà nước pháp trị XHCN”. Trung Quốc tiếp tục nhấn mạnh mục tiêu cải cách thể chế chính trị thông qua việc phát triển chính trị dân chủ bằng cách kiên trì và kiên toàn

chế độ Đại hội đại biểu nhân dân, hợp tác đa đảng và chế độ hiệp thương chính trị, chế độ tự trị khu vực dân tộc thiểu số và chế độ tự trị của quần chúng cơ sở. Năm qua, Uỷ ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI đã sửa đổi Luật Tổ chức thôn dân, hoàn thiện trình tự bầu cử và bãi miễn Uỷ ban thôn dân, kiện toàn quyết sách dân chủ, quản lý dân chủ, giám sát dân chủ. Đối với việc phát triển dân chủ cơ sở nông thôn, nhấn mạnh tính tích cực, tính chủ động, tính sáng tạo của quần chúng nhân dân, phát huy tác dụng quan trọng trong thúc đẩy sự phát triển ổn định ở nông thôn.

Như vậy, xét về mặt nội dung thì vấn đề cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc trong Quy hoạch 5 năm lần thứ 12 về cơ bản vẫn chưa có điểm khác biệt so với các văn kiện trước đây. Trung Quốc vẫn chủ yếu nhấn mạnh vấn đề kiện toàn thể chế chính trị thông qua việc hoàn thiện kiện toàn sự lãnh đạo của Đảng, đặt cải cách thể chế chính trị dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng Cộng sản. Các vấn đề như: kiện toàn chế độ Đại hội đại biểu nhân dân, hợp tác đa đảng, hiệp thương chính trị, chế độ tự trị dân tộc thiểu số, chế độ tự trị của quần chúng cơ sở... đã được quy định trong các văn kiện của các kỳ Đại hội Đảng trước đây, song phương thức cụ thể kiện toàn các chế độ này vẫn còn là bài toán hóc búa mà các thế hệ lãnh đạo Trung Quốc sẽ phải tiếp tục giải quyết trong tương lai.

2. Dự báo năm 2011

Năm 2011 là năm đầu tiên Trung Quốc thực hiện Quy hoạch 5 năm lần thứ 12 và là năm kỷ niệm 90 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc. Thủ tướng Ôn Gia Bảo đã khẳng định: “Làm tốt công tác của

năm nay có ý nghĩa cực kỳ quan trọng trong việc hoàn thành các mục tiêu, nhiệm vụ của Quy hoạch 5 năm lần thứ 12”⁽¹⁴⁾.

Năm 2011 là năm cầm quyền cuối cùng của thế hệ lãnh đạo thứ 4 ở Trung Quốc. Đây là năm hết sức quan trọng trong việc chuẩn bị công tác nhân sự cho Đại hội XVIII sẽ diễn ra vào năm 2012, chính vì thế giữ vững ổn định chính trị, bảo đảm dân sinh và tiếp tục thúc đẩy tăng trưởng kinh tế vẫn sẽ là ưu tiên hàng đầu của các nhà lãnh đạo Trung Quốc. Mặc dù luôn phải đối mặt với các vấn đề cần phải tiếp tục đi sâu cải cách thể chế hơn nữa nhằm đáp ứng đòi hỏi của người dân trong các vấn đề phát triển dân chủ, song có thể thấy rằng trong năm tới đây tình hình này sẽ chưa được cải thiện một cách đáng kể. Trong bản Quy hoạch 5 năm lần thứ 12, các nội dung về phát triển dân chủ, thúc đẩy xây dựng văn minh chính trị XHCN về cơ bản không có điểm gì mới. Chủ yếu vẫn nhấn mạnh việc kiên trì và hoàn thiện chế độ Đại hội đại biểu nhân dân, hợp tác đa đảng dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc và chế độ hiệp thương chính trị, chế độ tự trị khu vực dân tộc thiểu số và chế độ tự trị quần chúng cơ sở.

Tuy nhiên trong bối cảnh thế giới có những diễn biến ngày càng phức tạp, vấn đề cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc cũng sẽ chịu rất nhiều sức ép mới. Điều này có thể chứng minh qua những gì diễn ra trong thời gian gần đây như ảnh hưởng của cuộc “cách mạng hoa Nhài” diễn ra ở các quốc gia Bắc Phi trong những tháng đầu năm 2011. Mặc dù các cuộc tuần hành hưởng ứng cuộc cách mạng diễn ra với quy mô nhỏ và nhanh chóng bị lực lượng cảnh sát khống chế, song nó cũng phản ánh một

nhu cầu thực sự của người dân trong vấn đề mở rộng hơn nữa quyền dân chủ.

Năm 2011 là năm Trung Quốc kỷ niệm 90 năm thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc. Đảng Cộng sản Trung Quốc đã thành công trong việc lãnh đạo nhân dân Trung Quốc thực hiện công cuộc thống nhất đất nước. Đảng cũng đã lãnh đạo nhân dân thực hiện thành công cải cách mở cửa, thúc đẩy phát triển kinh tế, cải thiện mức sống của người dân. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện công cuộc cải cách mở cửa, nhu cầu về cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc ngày càng trở nên bức thiết. Chính vì thế, công tác xây dựng Đảng đã, đang và sẽ là vấn đề thách thức của Trung Quốc trong năm nay và những năm tiếp sau đó. Mặc dù trong những năm qua, công tác xây dựng Đảng có nhiều chuyển biến tích cực, song Đảng Cộng sản Trung Quốc nhấn mạnh sẽ luôn kiên trì phương châm: xuất phát từ tình hình Trung Quốc, không sao chép mô hình các nước phương Tây đó là đa đảng thay nhau cầm quyền, thực hiện “tam quyền phân lập”. Chính vì thế, công tác xây dựng Đảng trong năm tới về cơ bản sẽ là cải cách nhỏ nhằm nâng cao tính dân chủ, sự trong sạch trong nội bộ Đảng mà chưa có bước đột phá mạnh mẽ.

Trong năm 2011, xây dựng chế độ chống tham nhũng trở thành trọng điểm của công tác phòng chống tham nhũng. Việc xây dựng chế độ chống tham nhũng sẽ phát triển theo phương hướng: phát triển dân chủ trong Đảng, tăng cường lãnh đạo tập thể; phân bổ quyền lực một cách khoa học, thực hiện cân bằng quyền lực; thúc đẩy công khai công tác chính quyền, công tác của đảng ủy; hình thành các cơ

quan giám sát, hợp lực giám sát, quy phạm sự vận hành quyền lực v.v... Công tác tuyển chọn, bổ nhiệm tiếp tục được cải cách và trở thành nhiệm vụ quan trọng của công tác chống tham nhũng. Năm 2011 là năm các tỉnh thành, huyện thị đều phải bầu lại cấp ủy Đảng. Đây là cơ hội để mua quan bán tước, lôi kéo phiếu bầu diễn ra. Do đó cần phải hết sức chú trọng đến khâu tuyển chọn, bổ nhiệm cán bộ. Bên cạnh đó vấn đề tham nhũng ở một số ngành như xây dựng, bất động sản cần tiếp tục được giải quyết kiên quyết hơn nữa. Đồng thời, Trung Quốc cũng cần nỗ lực giải quyết vấn đề tham nhũng nảy sinh ở cơ sở, coi đó là trọng tâm của công tác xây dựng đảng phong liêm chính ở cơ sở.

Tóm lại, trong bối cảnh thế giới có nhiều biến động và sự phát triển mạnh mẽ của cách mạng công nghệ thông tin, trước mắt Đảng và Chính phủ Trung Quốc vẫn có thể khống chế được tình hình. Năm 2011 chính trị Trung Quốc về cơ bản có thể vẫn giữ được ổn định, kinh tế vẫn tiếp tục tăng trưởng. Tuy nhiên, cải cách thể chế chính trị ở Trung Quốc trong năm tới vẫn chưa thực sự có đột phá do còn rất nhiều vấn đề gai góc cần giải quyết.

Năm 2010, trong bối cảnh nhiều yếu tố thuận lợi và bất lợi đan xen, Trung Quốc đã giữ vững ổn định chính trị mặc dù vẫn còn nhiều thách thức do các mâu thuẫn xã hội đang không ngừng gia tăng. Công cuộc cải cách sau hơn 30 năm thực hiện mặc dù đã thu được những thành tựu to lớn về mặt kinh tế, song trên phương diện cải cách thể chế vẫn còn rất nhiều hạn chế. Điều này đã trở thành một trong những rào cản quan trọng cho công cuộc đi sâu cải cách ở Trung Quốc trong tương lai. Mặc

dù tuyên bố đã chính thức hình thành hệ thống pháp luật XHCN, song vấn đề chất lượng lập pháp của Trung Quốc cũng còn nhiều vấn đề đáng bàn. Về mặt hình thức, Trung Quốc đã có nền tảng để thực hiện nguyên tắc “có luật để dựa” song vấn đề xây dựng một nhà nước pháp trị trên cơ sở “có luật để theo” và “vi phạm pháp luật tất bị truy cứu” vẫn còn một chặng đường dài ở phía trước. Công tác cải cách hành chính trong năm qua đã có những thành công nhất định, song vẫn chưa thực sự có đột phá để đặt nền móng cho việc xây dựng một chính phủ phục vụ. Công tác xây dựng Đảng và phòng chống tham nhũng trong năm qua cũng có những bước tiến đáng kể song vẫn chưa đáp ứng được đòi hỏi của nhân dân. Chính vì thế, trong thời gian tới công tác xây dựng Đảng và phòng chống tham nhũng ở Trung Quốc vẫn tiếp tục là vấn đề cấp thiết.

Năm 2011, năm đầu tiên thực hiện Quy hoạch 5 năm lần thứ 12, kỷ niệm 90 năm Thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc. Năm nay là năm chuẩn bị công tác nhân sự cho Đại hội XVIII sẽ diễn ra vào năm 2012. Do đó, vấn đề duy trì ổn định chính trị, tiếp tục giữ vững đà tăng trưởng, bảo đảm nhân sinh sẽ là trọng tâm trong năm tới. Đảng và Chính phủ Trung Quốc sẽ tiếp tục tăng cường các biện pháp cải cách trong ngắn hạn để nhằm giữ vững ổn định chính trị, tiếp tục tăng trưởng kinh tế. Tuy nhiên, trong dài hạn cải cách thể chế chính trị sẽ gặp phải rất nhiều khó khăn do đòi hỏi cải cách một cách toàn diện ở tất cả các khâu từ cải cách sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao hiệu quả Đại hội đại biểu nhân dân, cải cách hành chính và cải cách hệ thống tư pháp. Không thừa nhận mô

hình “tam quyền phân lập” ở các nước phương Tây, Trung Quốc phải tích cực tìm tòi, sáng tạo lý luận và thực tiễn cho mô hình cải cách thể chế của mình trong bối cảnh quốc tế đang có những biến động nhanh chóng.

CHÚ THÍCH:

(1) http://news.ifeng.com/mainland/special/wjbhrrmsanguofenghui/content-2/detail_2010_06/02/1576033_0.shtml

(2) Ba địa phương là: 1- Khu Vũ Hưu, thành phố Thành Đô, tỉnh Tứ Xuyên; 2- huyện Tuy Ninh, tỉnh Giang Tô; 3- huyện Thành An, tỉnh Hà Bắc.

(3) 陈泽伟 专家解读中国政治体制改革: 采取渐进策略 <http://chinaelections.org/newsinfo.asp?newsid+194917>

(4) Báo cáo công tác của Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11 ngày 10 tháng 3 năm 2011.

(5) http://news.ifeng.com/mainland/special/wjbshichashenzhen/content-2/detail_2010_08/22/2049123_0.shtml

(6) http://news.ifeng.com/mainland/special/wjbshichashenzhen/content-2/detail_2010_08/22/2049123_0.shtml

(7) 十七届五中全会的“八大亮点”值得期待. Mạng http://www.caogen.com/blog/infor_detail.aspx?id=197&articleId=23297

(8) Báo cáo công tác của Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11 ngày 10 tháng 3 năm 2011.

(9) http://www.bbc.co.uk/zhongwen/simp/indepth/2010/10/101012_cpc_china_political_change.shtml

(10) Báo cáo của Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá 11, ngày 10 tháng 3 năm 2011

(11) 大部制改革有进展无突破 部门职能仍需重新整合, http://www.china.com.cn/policy/txt/2011-01/24/content_21805442_2.htm

(12) Báo cáo của Viện Kiểm sát nhân dân tối cao đọc tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc ngày 11 tháng 3 năm 2011

(13) 2011 政坛反腐走势, 黄平町, <http://theory.people.com.cn/GB/13810987.html>

(14) Báo cáo công tác Chính phủ ngày 5 tháng 3 năm 2011

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Văn kiện Hội nghị Trung ương 5 khóa XVII Đảng Cộng sản Trung Quốc, ngày 15 tháng 10 năm 2010

2. Báo cáo Công tác Chính phủ năm 2011 do Thủ tướng Ôn Gia Bảo trình bày tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI, ngày 5 tháng 3 năm 2011

3. Báo cáo của Chủ tịch Ủy ban Thường vụ Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc Ngô Bang Quốc trình bày tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI, ngày 10 tháng 3 năm 2011

4. Báo cáo Công tác của Viện Kiểm sát nhân dân tối cao tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI, ngày 11 tháng 3 năm 2011

5. Báo cáo Công tác của Tòa án Nhân dân tối cao tại Kỳ họp thứ 4 Đại hội đại biểu nhân dân toàn quốc khoá XI, ngày 11 tháng 3 năm 2011

6. Mạng http://www.bbc.co.uk/vietnamese/world/2010/10/101008_nobel_peace_prize.shtml

7. Mạng <http://www.sggp.org.vn/thegioi/2010/4/223797>

8. Mạng <http://theory.people.com.cn/GB/13810987.html>

9. Mạng http://www.china.com.cn/policy/txt/2011-01/24/content_21805442_2.htm

